Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

HE 261/2022 vp

21.11.2022

Turvallisuuspäällikkö, majuri Lauri Pakkala, rajavartio-osasto

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ilmailulain ja liikenteen palveluista annetun lain 127 ja 128 §:n muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt sisäministeriön asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ilmailulain ja liikenteen palveluista annetun lain 127 ja 128 §:n muuttamisesta. Sisäministeriö lausuu hallituksen esityksestä seuraavaa. Sisäministeriö kannattaa esityksen tavoitteita ilmailun turvallisuuden parantamisesta erityisesti miehittämättömän ilmailun osalta. Esityksen perusteena oleva Euroopan unionin U-space-täytäntöönpanoasetus ei koske valtion ilmailua, mutta sisäministeriön näkemyksen mukaan esityksessä ehdotettavat lakimuutokset täydentäisivät täytäntöönpanoasetusta U-spacen osalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Sisäministeriö nostaa esille huolensa esityksessä ehdotettavaan ilmailulain muutokseen lentoesteiden lupamenettelyssä. Ehdotuksen mukaan lentoesteluvan myöntäisi jatkossakin Liikenne- ja viestintävirasto, mutta lupahakemukseen ei tarvitsisi enää liittää ilmaliikennepalvelun tarjoajan lausuntoa eikä merialueelle sijoitettavien tuulivoimaloiden osalta Rajavartiolaitoksen lausuntoa. Ehdotuksessa lausuntotarve jätetään lupaviranomaisen tulkittavaksi tapauskohtaisesti. Näin ollen jää epäselväksi miten lainsäätäjä varmistaa sen, että merialueen lentoestelupia myönnettäessä ensiarvoisen tärkeät tiedot lentoesteiden haitoista tulevat varmuudella lupaviranomaisen tietoon.

Sisäministeriö esittää uuteen ilmailulain 158 a §:ään lisättäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle edelleen velvollisuutta pyytää Rajavartiolaitokselta lausunto ennen merialueelle sijoitettavien tuulivoimaloiden lentoestelupien myöntämistä. Näin ylläpidettäisiin voimassa olevan lain tarkoitus siitä, että juuri Rajavartiolaitoksella on merkittävä ja lakisääteisiin tehtäviinsä perustuva tarve lausua merialueelle suunniteltaviin lentoesteisiin.

Rajavartiolaitoksen lakisääteiset tehtävät raja- ja meriturvallisuuden ylläpitämiseksi merialueella, meripelastustoimen tehtävät sekä rooli aluevalvontaviranomaisena edellyttävät Rajavartiolaitoksen ilmailulta mahdollisuutta toteuttaa lentotehtäviä turvallisesti kaikilla merialueilla, kaikissa tilanteissa ja olosuhteissa. Usein lentotehtäviä toteutetaan erittäin matalilla lentokorkeuksilla huonossa näkyvyydessä. Tällöin lentoesteet muodostavat merkittävän riskin lentoturvallisuudelle ja tehtävien toteuttamiselle.

Merialueen tuulivoimalat ja erityisesti laajat tuulivoimalapuistot voivat huonosti suunniteltuina estää kokonaan lentotehtävien toteuttamisen matalilla korkeuksilla huonoissa sääolosuhteissa laajoillakin merialueilla. Esimerkiksi kiireellisten ihmisiä pelastavien hälytystehtävien toteuttaminen helikoptereilla voi pahimmassa tapauksessa estyä alueilla kokonaan myös hyvissä olosuhteissa. Tuulivoimaloilla voi myös olla merkittäviä vaikutuksia rajaturvallisuustehtäviä, meripelastustoimintaa ja aluevalvontaa palvelevien laitteiden, kuten valvontatutkien, toimintaan.

Rajavartiolaitoksen lentotehtävien vaatimukset eivät ole este tuulivoimaloiden tai tuulivoimalapuistojen rakentamiselle. Laajojakin tuulivoimala-alueita on mahdollista hyvin suunniteltuina toteuttaa siten, ettei lentotoiminta alueella esty. Hankkeiden suunnittelussa on kuitenkin jo varhaisessa vaiheessa huomioitava viranomaisten tehtävien ja toiminnan asettamat vaatimukset ja rajoitteet. Näin ollen lainsäädännössä tulisi ylläpitää voimassa oleva velvollisuus huomioida Rajavartiolaitoksen näkemys merialueen lentoestelupia myönnettäessä.